

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

СИЛАБУС

вибіркової навчальної дисципліни

Академічна мобільність спеціального педагога

підготовки бакалавра

спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка)

освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Луцьк–2020

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Академічна мобільність спеціального педагога» підготовки бакалавра галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 016 «Спеціальна освіта» (016.02 Олігофренопедагогіка), за освітньою програмою «Корекційна психопедагогіка та логопедія»

Розробники: Стасюк Людмила Павлівна, доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус вибіркової навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти_протокол № 2 від 11 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Кузава І.Б.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань 01, Освіта/педагогіка спеціальність 016 Спеціальна освіта, (016.02 олігофренопедагогіка) Освітньо-професійна програма Корекційна психопедагогіка та логопедія бакалавр	Вибіркова 12
Кількість годин 150 кредитів 5		Рік навчання 4
		Семестр 8
ІНДЗ: є		Аудиторні - 32
		Лекції - 14 Практичні - 18 Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 108 год.
		Консультації –10 год.
	Форма контролю: залік	
Мова навчання - українська		

II. Інформація про викладача

Стасюк Людмила Павлівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Контактна інформація: +380996260162, Lust.Stasuk1991@gmail.com

Дні занять (згідно електронного розкладу на сайті університету)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Відповідно до Концепції модернізації української освіти, основна мета професійної освіти – підготовка кваліфікованого фахівця відповідного рівня й профілю, конкурентоздатного на ринку праці, компетентного, відповідального, такого, що вільно володіє своєю професією, і орієнтованого в суміжних галузях діяльності, здатного до ефективної роботи за фахом на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного зростання, соціально-професійної мобільності. Суспільству потрібен педагог, який працює у форматі творчих пошуків, що ґрунтується на здобутках традиційної методики і містять інноваційні елементи.

Курс є професійно-орієнтованим у системі педагогічної підготовки.

2. Міждисциплінарні зв'язки: вивчення навчальної дисципліни «Академічна мобільність спеціального педагога» базується на знаннях студентів з педагогіки, психології, корекційної педагогіки та тісно пов'язано з такими дисциплінами підготовки бакалавра спеціальності 016 Спеціальна освіта, як «Вступ до спеціальності», «Основи інклюзивної освіти», «Основи педагогічної майстерності», «Сучасні педагогічні технології», «Професійна адаптація спеціального педагога» та ін.

3. Предметом вивчення є професійна діяльність сучасного спеціального педагога (педагога-дефектолога) на засадах і принципах етики та толерантності.

Метою викладання навчальної дисципліни «Академічна мобільність спеціального педагога» є формування сприятливого психологічного клімату; знайти подібності в учасників групи для поліпшення взаємодії між ними; розвивати вміння працювати в команді, комунікативні навички педагогів; налаштувати на удачу, добро, успіх; сприяти професійній мобільності педагогів. Силабус дисципліни передбачає такі **завдання**:

- розуміння змісту модернізації національної освіти на засадах компетентнісного підходу;
- володіння практичними способами пошуку наукової і професійної інформації з використанням сучасних комп'ютерних засобів, хмарних технологій, баз даних і знань;
- здатність до професійного самовдосконалення, професійної самоосвіти, особистісного зростання, проектування подальших особистих освітньо-професійних траєкторій;
- вміння працювати у команді фахівців, користуватися креативними навичками в організації освітнього інклюзивного процесу, використовувати професійну мобільність при здійсненні комунікації в професійній діяльності.

4. Результати навчання (компетентності).

Відповідно до освітньо-професійної програми «Корекційна психопедагогіка та логопедія» у ході вивчення навчальної дисципліни у студентів необхідно сформувати **загальні і фахові (спеціальні) компетентності**, а саме:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК-12. Здатність ефективно вирішувати завдання щодо збереження і зміцнення здоров'я (фізичного, психічного, соціального та духовного) як власного, так і оточуючих.

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-2. Здатність до аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду становлення і розвитку спеціальної та інклюзивної освіти.

СК-3. Здатність застосовувати психолого-педагогічні, дефектологічні, медико-біологічні, лінгвістичні знання у сфері професійної діяльності.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-17. Здатність самостійно освоювати нові науково-педагогічні, корекційні, ергономічні та оздоровчі теорії та технології; забезпечувати фізичний розвиток, корекцію, реабілітацію і зміцнення здоров'я осіб з особливими освітніми потребами на засадах педагогічної інноватики.

Результати навчання за дисципліною

РН1. Знати сучасні теоретичні основи спеціальної освіти відповідно до спеціалізації, застосовувати методи теоретичного та експериментального дослідження у професійній

діяльності, релевантні статистичні методи обробки отриманої інформації, узагальнювати результати дослідження.

PH2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

PH5. Розуміти принципи, методи, форми та сутність організації освітньо-корекційного процесу в різних типах закладів.

PH11. Застосовувати у професійній діяльності знання про методика, технології, форми і засоби реабілітації та корекційно-розвивального навчання дітей з особливими освітніми потребами.

PH13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.

PH 18. Знати природу психічних явищ, ідентифікувати психологічні проблеми, розуміючи закономірності розвитку і функціонування психічних явищ в контексті вирішення професійних завдань у корекційній роботі з дітьми з інтелектуальними та мовленнєвими порушеннями.

PH 22. Володіння базовими уявленнями про основи філософії освіти, психології, педагогіки, що сприяють розвитку загальної культури й соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; здатність брати участь у професійних дискусіях та інтерактивних обговореннях, логічно аргументуючи власну точку зору.

5. Структура навчальної дисципліни.

Навчальна програма курсу розрахована на 150 годин. Із них: аудиторних – 32 години, самостійної роботи – 108 годин, консультацій – 10 годин.

Видом контролю є *залік*. На вивчення дисципліни за вимогами кредитно-модульної системи відводиться 5 кредитів ECTS.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю Бали
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА						
Тема 1. Педагогічна мобільність у педагогічному вимірі	17	2	2	12	1	4
Тема 2. Види міжнародної академічної мобільності	15		2	12	1	4
Тема 3. Професійна мобільність у контексті генези вимог до фахової підготовки спеціального педагога	15		2	12	1	4
Разом за модулем 1	47	2	6	36	3	12
Змістовий модуль 2. ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ПЕДАГОГА						
Тема 4.	17	2	2	12	1	4

Педагогічні технології формування мобільності олігофренопедагога						
Тема 5. Загальні і фахові компетентності, що забезпечують формування професійної мобільності	17	2	2	12	1	4
Тема 6. Структура та рівні академічної мобільності	17	2	2	12	1	4
Тема 7. Форми організації мобільного навчання у умовах пандемії	18	2	2	12	2	4
Тема 8. Управління процесом мобільності. Критерії оцінки мобільності	17	2	2	12	1	4
Тема 9. Переваги і недоліки мобільного навчання	17	2	2	12	1	4
Разом за модулем 2	103	12	12	72	7	24
Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)						Бал
Модульна контрольна робота						60
ІНДЗ						4
Всього годин / Балів	150	14	18	108	10	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Окресліть прийнятні та неприйнятні сторони педагогічної професії для вас.
2. Проаналізуйте основні вимоги до професійної діяльності сучасного педагога у нормативно-правових актах («Закон про освіту», «Національна доктрина розвитку освіти», «Державна цільова комплексна програма «Вчитель» тощо).
3. Здійсніть аналіз понять «професійна мобільність», «професійна діяльність», «професіоналізація», «професійна активність», «професійна компетентність», «професійна майстерність», «професійна зрілість», «кар’єрний ріст», виокремити спільні риси та підходи до формулювання дефініцій.
4. Доведіть необхідність свободи вибору дій педагога при виконанні різноманітних професійних завдань.
5. Охарактеризуйте форми академічної мобільності.
6. Розробіть програму саморозвитку професійної мобільності за такою схемою: завдання - зміст роботи - виконання.
7. Підготуйте доповідь «Бар’єри мобільності у педагогічній діяльності»
8. Підберіть методики оцінки способів реагування у конфліктній ситуації.

9. Опрацюйте навчально-методичну літературу на тему: «Рівні академічної мобільності».

10. Занотуйте у зошитах переваги і недоліки мобільного навчання дітей з особливими освітніми потребами.

11. Розробіть рекомендації для спеціального педагога під рубрикою: «Вчитися мобільно».

12. Підберіть з психолого-педагогічної літератури 2 тести на виявлення сформованості професійної мобільності. Протестуйте себе.

13. Підготуйтеся до дискусії на тему: «Сучасний педагог-дефектолог: проблеми та суперечності»..

14. Підготуйте ессе «Мобільність – якісна риса сучасного спеціального педагога».

Види (форми) індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ)

Індивідуальне науково-дослідне завдання є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студентів, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

7. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Списування під час контрольних робіт заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Система поточного й підсумкового контролю знань

Навчальні досягнення студентів із дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів здійснюється з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, модульну контрольну роботу. Творчі завдання самостійної роботи, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;

- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань, тестів або в режимі комп'ютерної діагностики.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) навчальної дисципліни (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

8. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

Критерії оцінювання

90-100 балів ("відмінно") ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

82-89 балів ("дуже добре") ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. У відповіді студента наявні неточності або незначні помилки.

75-81 балів ("добре") ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. У відповіді студента наявні помилки.

67-74 балів ("задовільно") ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, що визначається як задовільний й на основі якого може відбуватися подальше навчання і майбутня фахова діяльність, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх за допомогою викладача.

66-60 балів ("достатньо") ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою;

можливі значні помилки у виконанні практичних завдань, студент здатен усунути їх за допомогою викладача з утрудненням.

59-1 балів ("незадовільно") виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка "незадовільно" ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

9. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна:

1. Андриенко Е.В. Феномен професійної зрелості учителя / Е.В. Андриенко // Педагогіка. № 6. 2002. С 66-70.
2. Андрущенко В. Кому у вузі належить роль першої скрипки? / В. Андрущенко // Освіта. 2000. 6-13 грудня.
3. Андрущенко В. П. Нову школу збудує новий вчитель. Освіта. 2016. № 47. С. 2–3.
4. Амонашвили Ш.А. Психологические основы педагогики сотрудничества / Ш.А. Амонашвили. М., 1994. С. 103.
5. Брижак Н. Ю. Професійна мобільність як фахова якість майбутнього вчителя. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2016. Вип. 1. С. 67–70. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2016_1_16
6. Вітвицька С. С. Компетентнісний та професіографічний підходи до побудови професіограми магістра освіти. Вісник Житомирського державного університету. Педагогічні науки. 2011. Вип. (57). С. 52–58.
7. Вовк В. П. Психолого-педагогічні напрями формування конкурентно-спроможного вчителя початкової школи. Наукові записки кафедри педагогіки. 2012. Вип. 28 (1). С. 37–44. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzkr_2012_28\(1\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzkr_2012_28(1)_7)
8. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С.Гончаренко. К., 1997. 374с.
9. Гура О.І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності / О.І.Гура. К., 2005. 224с.
10. Денисенко Н. Г., Тараджук Д. О. Професійна підготовка майбутніх вихователів до впровадження тьюторської технології в інклюзивному освітньому просторі. Pedagogy in EU countries and Ukraine at the modern stage: BaiaMare: Izdevnieciba. «Baltija Publishing». 2018.(II). P. 106–108.
11. Денисенко Н. Г., Тараджук Д. О. Функції тьютора як педагога в системі професійної освіти. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова: Зб. наук. праць. 2019. Вип. 66. Серія 5. С. 55–59.
12. Дернова М. Г. Дуальна модель вищої професійної освіти дорослих: європейський досвід. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. 2014. Вип. 2. С. 137–145. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OD_2014_2_19
13. Дубасенюк О. А. Теоретико-методологічні засади впровадження особистісно орієнтованого підходу у професійно-педагогічній підготовці майбутнього вчителя. Професійно-педагогічна освіта: особистісно орієнтований підхід: монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С. 14–40.
14. Дьяченко М.И. Психология высшей школы / М.И.Дьяченко, Л.А.Кандыбович. Минск, 1993. 296 с.
15. Завалевський Ю. І. Формування вчителя як конкурентоспроможного фахівця. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2014. Вип. 5. С. 76–84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VZhDU_2014_5_14
16. Зязюн І.А., Сагач Г.М. Краса педагогічної дії: навч. посібник. – К., 1997. –302 с.

17. Жерносек І.П. Удосконалення науково-методичної роботи в сучасних загальноосвітніх школах, ліцеях і гімназіях: монографія. К., 2001.–204 с
18. Іванченко Є.А. Професійна мобільність майбутніх фахівців: навчально-методичний посібник. Одеса, 2004. 120 с.
19. Карпова Л.Г. Формування професійної компетентності вчителя загальноосвітньої школи: автореферат дис.к.п.н. Харків, 2004. 0 с.
20. Касьянов Г. «Болонізація»: поспішай повільно. [http:// www. Dt/ua/ 3000/3300/46520/](http://www.Dt.ua/3000/3300/46520/)
21. Китайська О. Професійна мобільність учителя – вимога сучасної освіти // Зб. праць Уманського державного педагогічного університету ім. П.Тичини. К., 2005. С. 95 – 101.
22. Кічук Н.В. Ключові компетентності особистості фахівця як педагогічна проблема / Н.В.Кічук // Науковий вісник Південноукраїнського державного педагогічного ун-ту ім.К.Д.Ушинського: зб. наук. праць. Одеса, 2004. Вип.9–10. С.153–161.
23. Кічук Н.В. Нова парадигма освіти: актуалізація творчості вчителя школи першого ступеня / Н.В.Кічук // Підготовка вчителя початкової школи в умовах нової парадигми освіти. К.: Педагогіка, 2004. С.35–39.
24. Кічук Н.В. Формування творчої особистості вчителя / Н.В. Кічук. К.: Либідь. 1991. 95с.
25. Коваліско Н.В. Трудова мобільність в умовах регіонального ринку праці: дис. .. канд. соціолог. наук: спец. 22.00.07 «Соціологія управління» / Коваліско Наталія Володимирівна. Львів, 1999. 184с.
26. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під заг. ред. О.В. Овчарук. К.: «К і С», 2004. 112 с.
27. Компетентність саморозвитку фахівця: педагогічні засади формування у вищій школі. Ізмаїл: ІДТУ, 2007. 236 с.
28. Коробко Н. В. Професійно мобільний магістр педагогіки вищої школи: крок до конкурентоспроможного фахівця. Теорія та практика підготовки науково-педагогічних кадрів в Україні. НАПН України. Ун-т менеджменту освіти. Київ, 2015. С. 314–327.
29. Коробко Н. В. Формування професійної мобільності майбутніх магістрів педагогіки вищої школи: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. Київ, 2017. 229 с.
30. Кремень В. Г. Інноваційна людина як мета сучасної освіти. Філософія освіти. 2013. № 2 (13). С. 7–22.
31. Крижко В. Антологія аксіологічної парадигми управління освітою: навч. Посібник / В.Крижко. К: Освіта України. 2005. 440 с.
32. Лісовий В. М., Капустник В. М., Завгородній І. В. Мотивована академічна мобільність як засіб інтеграції у міжнародний освітній простір. Медична освіта. 2013. № 2. С. 61–64.
33. Мальцева О. А. Будь здоровим, учителю: тренінги. Київ: Шкільний світ, 2012. 112 с.
34. Мартиненко С. М. Система підготовки вчителя початкових класів до діагностичної діяльності : дис... док. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2009. 476 с.
35. Матвієнко О., Цивін М. ІТ-освіта у вищих навчальних закладах культури: доцільність і профільність. Вісник Книжкової палати. 2013. № 10. С. 20–23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkr_2013_10_7
36. Микитюк С. О. Ресурсний підхід в організації тьюторської діяльності у вищому педагогічному навчальному закладі. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. 2012. Вип. 39. С. 111–119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_zntndr_2012_39_16
37. Овсянкін Л. Ціннісні орієнтації особистості і проблеми модернізації сучасної української освіти. Неперервна професійна освіта: теорія і практика. 2013. Вип. 3–4. С. 13–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2013_3-4_4
38. Пилипенко В.Д., Коваленко О.А. Особистісно орієнтовані технології у школі. Харків, 2007. – 160 с.

39. Підготовка майбутнього вчителя до впровадження педагогічних технологій: навч. посібник/О.М.Пехота, В.Д.Будак та ін. К., 2003. 240с.

40. Пріма Р.М. Діалектика і динаміка формування мобільного педагога в освітньому просторі ВНЗ / Р.М.Пріма // Науковий вісник ПДПУ ім. К.Д. Ушинського : [зб. наук. праць]. № 4 – 5. Одеса. 2008. С. 47 – 53.

41. Пріма Р.М. Домінанти дослідження феномена «професійна мобільність учителя» // Соціалізація особистості. Педагогічні науки. – Том XXXI : [зб. наук. праць]. К.: Логос, 2008. С. 188 – 196.

42. Пріма Р.М. Професійна мобільність майбутнього вчителя початкових класів: навч.-метод. посібник / Раїса Миколаївна Пріма. Луцьк: Вежа, ВНУ ім. Лесі Українки. 2008. 128с.

43. Теплицький І. О., Семеріков С. О., Поліщук О. П. Модель мобільного навчання в середній та вищій школі. Комп'ютерне моделювання в освіті : матеріали III всеукр. наук.-метод. семінару. 24 квіт. 2008 р. Кривий Ріг : КДПУ, 2008. С. 45–46.

44. Титова Н. М. Значення професійної мобільності у психолого-педагогічній підготовці педагогів професійного навчання. Освітній дискурс.

45. Гуманітарні науки. 2018. Вип. 6. С. 7–17. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eddcsp_2018_6_3

46. Циганаш А. В. Роль академічної мобільності у професійному розвитку майбутніх фахівців. Проблеми сучасної психології. 2013. Вип. 22. С. 641-654. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2013_22_55

Додаткова :

1. Денисенко Н., Северіна Л. Творчо-діяльнісний підхід у системі формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. Вектор пошуку в сучасному освітньому просторі: матеріали II всеукр. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 27 лют. 2017 р.). Луцьк, 2017. С. 16–19.

2. Денисова Л. В. Хмарні технології в освітньому процесі вищих навчальних закладів фізичної культури і спорту: стан питання та перспективи застосування. Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. 2014. Вип. 118(2). С. 35–38.

3. Жицька С.С. Що робить GOOGLE для освіти. Педагогічна майстерня. 2016. № 12. С. 9-11

4. Захаріна Є. Національний освітній глосарій: вища освіта / за ред. В. Г. Кременя. Київ: Плеяди, 2014. 100 с.

5. Іванченко Є. А. Формування професійної мобільності майбутніх економістів у процесі навчання у вищих навчальних закладах : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Одеса, 2005. 266 с.

6. Колупасва А.А., Таранченко О.М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально-методичний посібник Харків : Вид-во "Ранок", 2019. 304 с.

7. Коляда М. Г. Методика рішення задач на основі комбінаторно-логічного мислення. Наукові праці Вищого навчального закладу «Донецький національний технічний університет». Сер. : Педагогіка, психологія і соціологія. 2013. № 2. С. 122–125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npdntu_pps_2013_2_27

8. Любицький Т.Г. Співпраця навчальних закладів і дитячих організацій. Виховна робота в школі. 2016. № 12. С. 29-32.

9. Макаренко А.С. Методика організації виховного процесу. Твори : У 7т. К., 1954. Т. 5. С. 76-80.

10. Миронова С.П. Теоретико-методичні основи підготовки майбутніх учителів до корекційної роботи в освітніх закладах для дітей з вадами інтелекту : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. пед. наук : сп. 13.00.03 "Корекційна педагогіка". К., 2007. 36 с.

11. Про національну доктрину розвитку освіти : Указ Президента України від 17.04.2002 р. № 347/2002. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>

12. Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України : матеріали методологічного семінару. Київ : Педагогічна думка. 2009. С. 349–352.

13. Чусова О. М. Професійна мобільність майбутніх соціальних педагогів у процесі взаємодії з молодшими школярами девіантної поведінки. Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Серія: Психолого-педагогічні науки. 2012. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzspp_2012_6_41

14. Шишкіна Л. О. Про необхідність формування професійної мобільності майбутніх учителів філологічних спеціальностей в процесі фахової підготовки. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 38(1). С. 177–187. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_38\(1\)__31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/pspo_2013_38(1)__31)

15. <http://osvita.ua> Освітній портал "Освіта.UA".

16. <http://znannya.info> Інформаційний портал "Знання".

17. <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/ins=5Fspe=5Fped> / Електронна бібліотека Інституту спеціальної педагогіки і психології ім. М. Ярмаченка.

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- навчальний контент (конспекти, розширені плани лекцій або презентації);
- плани практичних занять;
- питання, тести, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю;
- завдання (питання, тести) для модульних контрольних робіт (МКР) / Завдання (інструменти) для оцінки результатів навчання з навчальної дисципліни.